

SAK 04 – 2016

Kartlegging av synergier mellom NIBIO Særheim og UiS.

1. Hva saken gjelder

Det statlige forskningskonsernet NIBIO ble etablert 1. juli 2015 gjennom en fusjon av Bioforsk, Norsk institutt for skog og landskap og Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning. NIBIO er Norges største tverrfaglige forskningsinstitutt innen landbruk og miljø, og blant de aller største forskningsinstituttene i landet. For Rogaland har NIBIO signalisert en fornyet satsing ved avdelingen på Særheim.

Styret har tidligere blitt orientert om NIBIO Særheim og Universitetsfondet har mottatt en søknad om økonomisk støtte til NIBIO Særheim for å bidra til oppbygging av et sterkere fagmiljø. Søknaden ble behandlet i sak 11-2015 hvor det ble besluttet at en først gjennomfører en kartlegging av hvilke synergier og samarbeidsmuligheter som kan finnes overfor ulike fagmiljøer ved UiS.

IRIS har nå gjennomført en enkel kartlegging av samarbeidspotensialene opp imot både UiS, andre forskningsmiljøer og overfor næringslivet. Kartleggingen viser at det på en rekke fagfelt er etablert samarbeid, hovedsakelig knyttet til enkeltprosjekt. Et sammendrag av kartleggingen og anbefalingene følger vedlagt.

Resultatet fra kartleggingen er for øvrig oversendt ledelsen ved NIBIO som innspill til deres pågående arbeid med utforming av fremtidens strategier og prioriteringer.

Vi vil følge opp mht videre samtaler med NIBIO med sikte på å avklare fremtidige forskningskompetanse som tenkes bygd opp ved Særheim. Et eventuelt økonomisk bidrag fra Universitetsfondet til kompetanseoppbygging ved NIBIO Særheim bør rettes inn mot fagområder som i størst mulig grad stimulerer til økt samarbeid med Universitetet i Stavanger.

Vi vil komme tilbake til styret med en sak angående økonomisk støtte til oppbygging av kompetansen ved Særheim

Forslag til vedtak:

Styret tar saken til orientering

International Research Institute of Stavanger

International Research Institute of Stavanger AS. <http://www.iris.no>

Kompetansesynergier og prosjektsamarbeid NIBIO Særheim og UiS/IRIS

Firma: Universitetsfondet for Rogaland AS	Kontaktperson: Bjarte Dybvik
---	--

Vår referanse:	Utarbeidet av: Atle Blomgren og Andreas Nordang Uhre	Versjonsnr. / dato:
----------------	--	---------------------

Ant. sider:	Faglig kvalitetssikrer:	Gradering: Åpen
-------------	-------------------------	---------------------------

International Research Institute of Stavanger er sertifisert etter et kvalitetssystem basert på NS - EN ISO 9001

IRIS ble i november 2016 engasjert av Universitetsfondet for Rogaland for å kartlegge kompetansesynergier mellom NIBIO Særheim og UiS/IRIS.

Arbeidet er basert på intervjuer med sentrale ressurspersoner, tilgjengelige data og mediesøk.

Arbeidet er dokumentert i en større ppt-presentasjon. Dette notatet er ment som en kortfattet oppsummering.

Ingen del av dette dokumentet kan reproduseres i noen form uten skriftlig tillatelse fra International Research Institute of Stavanger ©.

Prosjektleder

Atle Blomgren

1 Bakgrunn

- Bioøkonomi: Utnyttelse og forvaltning av biologiske ressurser fra jord og hav. Regjeringen skal utarbeide nasjonal strategi for Bioøkonomi: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nasjonal-biookonomistrategi/id2402513/>
- Rogaland har en betydelig aktivitet som kan relateres til «bioøkonomi», både innen forskning (UiS Biokjemi/CORE, IRIS Biomiljø, NIBIO Særheim, Skretting og EWOS Innovation), husdyr- og fiskefôr (Felleskjøpet, Fiskå Mølle, Skretting osv.), næringsmiddelindustrien osv.
- IRIS tildelt oppdrag av Universitetsfondet for Rogaland med formål å utrede kompetansesynergier og samarbeid mellom NIBIO Særheim og ulike miljø ved UiS og IRIS

2 Fakta om NIBIO og NIBIO Særheim

- NIBIO ble opprettet 1. juli 2015 som fusjon av Bioforsk, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) og Norsk institutt for skog og landskap, og er eid av Landbruks- og matdepartementet. NIBIO har hovedkontor på Ås og har 700 ansatte med forskningsstasjoner og nettverk i alle landets regioner.
- NIBIO Særheim har i dag 13 ansatte, hvorav 8 forskere. Har område på 400 mål med bl.a. forsøksveksthus, og er samlokalisert med bl.a. Tine rådgiving, Geno, Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling og Norsk landbruksrådgiving.
- Vitenskapelig fagkompetanse innen Organisk kjemi/biotek/plantefysiologi og Fôr/hagebruk, agroklimatologi og plantevekstmodellering. Hovedaktivitet innen Grovfôr og Veksthusforskning.
- NIBIO Særheim mener selv de har tre hovedutfordringer: Oppnå 'kritisk masse' på antall forskere, mer samarbeid med relaterte, regionale FoU-miljø og oppgradere forsøksveksthusene til den standarden veksthusnæringen selv benytter.

3 Kompetansesynergier NIBIO Særheim og UiS/IRIS

- Det er klart faglig overlapp mellom NIBIO Særheim og UiS Biologisk kjemi og Kjemi og miljø og CORE innen biokjemi/biotek/plantefysiolog. Forskere fra NIBIO Særheim bidrar som eksterne sensorer og veiledere for bachelor- og masterstudenter ved UiS, og miljøene deltar i hverandres internasjonale vitenskapelige publikasjoner.
- Det er klart faglig overlapp mellom NIBIO Særheim og IRIS sin forskning innen mikrobiologi, molekylærbiologi og analytisk kjemi (IRIS Biomiljø), og det har vært mange prosjektsamarbeid opp gjennom årene.
- Det er faglig overlapp mellom NIBIO Særheim sine forsøk med 'grønne tak' overvannsdiskonering og UiS Byutvikling og urban design, men her har det ennå ikke vært konkrete prosjektsamarbeid.

4 Faktiske samarbeid NIBIO/UiS/IRIS, regionalt næringsliv og/eller offentlige virksomheter

- Den formidable veksten i den regionale veksthusnæringen (Rogaland står nå for 32 % av all norsk agurkproduksjon og 85 % av all tomatproduksjon) tilskrives (av næringen selv) i stor grad forsknings- og utviklingssamarbeid med NIBIO Særheim.
- Det har vært flere forskningssamarbeid mellom NIBIO Særheim og UiS Biokjemi. NIBIO Særheim har også deltatt i prosjektsamarbeid med veksthusnæringen, Felleskjøpet Rogaland og Agder og Stavanger kommune/Exxon Mobil (om 'grønne tak').

5 Mulige nye samarbeid NIBIO Særheim, UiS/IRIS og regionalt næringsliv

- Det er potensial for ytterligere samarbeid mellom NIBIO Særheim, UiS/IRIS og regionalt næringsliv innen områder som: Automatisering/digitalisering av veksthus, Optimal pløying, Energieffektivisering i veksthus, Videreutvikling av regional matklynge, Kulturlandskap/Reiseliv, Fiskefôr, Videreutvikling av regional biotek-næring, Risikostyring i landbruket, Urban design og et eventuelt Nasjonalt senter for fôr.

6 Oppsummeringer

- 1) Det er sterke kompetansesynergier mellom NIBIO Særheim, UiS Biokjemi/CORE og IRIS Biomiljø innen biokjemirelaterte fag, og innen disse områdene er det mye prosjektsamarbeid.
- 2) Den eventyrlige veksten til den regionale veksthusnæringen tilskrives i stor grad forskningssamarbeid med NIBIO Særheim, dels i samarbeid med UiS/IRIS.
- 3) Det er kompetansesynergier mellom NIBIO Særheim og UiS/IRIS også innen områder som Presisjonslandbruk/Automatisering, Energieffektivisering, Urban design, Risikostyring og Miljøproblematikk/Avrenning fra landbruket osv., men her har ikke potensialene for samarbeid blitt tatt skikkelig ut.
- 4) NIBIO Særheim har behov for styrking av forskerstab og nyinvesteringer.

7   **Anbefalinger**

- 1) Regjeringen skal utarbeide nasjonal strategi for Bioøkonomi. Styrking av fagmiljøet og fasilitetene (veksthusene) ved NIBIO Sørheim og mer samarbeid mellom de ulike aktørene, vil styrke Rogalands posisjon som Bioøkonomi-hub..
- 2) Det bør jobbes for et bredere faglig samarbeid mellom NIBIO Sørheim og UiS/IRIS, eks. innen Presisjonslandbruk/Automatisering Urban Design, Risikostyring, osv.
- 3) En bør arbeide for at NIBIO, UiS og regionale næringsaktører samarbeider om å finne alternative bruksområder og markeder for husdyrgjødsel.
- 4) Det bør jobbes for mer samarbeid mellom NIBIO/UiS/IRIS og bioøkonomirelatert næringsliv, både biotekmiljøene og fylkets verdensledende førmiljø.